

Képzeld el... - SZÜLÉS-SZÜLETÉS - Irodalmi folyóirat

Auguste Renoir: Anyaság, 1886 (részlet)

Kedves Olvasó!

Képzeld el... című irodalmi folyóiratunk ez évi harmadik számával jelentkezünk. Különleges témával foglalkoznak az írások: a konkrét értelemben vett szüléssel és/vagy születéssel. Egyrészt általános, mert nőnek, férfinak egyaránt sok élménye kötődik (kötődhet) hozzá, másrészt pedig hálás is, mert az emlékeknek olyan áradatát képes elindítani, a lélek olyan rétegeit képes megmutatni, amit más témák aligha. Az sem csoda, hogy jelen számunkat a próza, elsősorban a novella uralja, hiszen a születésről majd mindenkinek van legalább egy története, „meséje”. Sokféle húron szólnak ezek az életélmények. Tárgyilagos, derűs-humoros, komoly, ironikus, néha érzelmes - aszerint, hogy melyik szerzőből éppen mit váltott ki, mit hívott elő. Vannak azért - kisebb terjedelemben - versek is: egész egyediek, szokatlanok vagy hagyományosak, de kivétel nélkül nagyon igényes darabok. Különlegessége még ennek a számnak, hogy négy könyvajánlót és két alkotói közelképet is találunk benne. Tehát ezúttal is olvasói kedvet, szabadidőt, tartalmas és élvezetes perceket kíván:

Sz. Gábor Ágnes szerkesztő

***

Tóth-Hekkel Arany: Angyalit álmodok -kislányomhoz-

Ünneplőbe suvickolt' vágyban
Virágszemű május fodrozódik
Anyaláz-mamaláz bíborban
Babaillatú nyárba fonódik
Angyalit álmodok

Hetvenes körköröm gyűrűjén
Ötunokás vénám szentesül
Sokszorozód véle ősi vér
Babád véreben vérünk gyöngyül
Távolba lágyulok

Diana Soto: Amikor a hazugság megfogant

Szervek.
Csendben születnek meg a hazug szavak.
Lelkek.
Rokkant létük örök ágyhoz van kötve.
Halkan.
Újra cseppen nátrium-klorid oldat,
Hagytam.
Anyjukat bolondokházába üzte.
Éget.
Adagolják oxigénjük, nem áll le.
Kérlek.
Romlott szervek harcolnak kegyetlenül.
Várom.
Sorsuk már rég halálra lett ítélve,
Látom.
De szavak fogantak, és most elterül.
Bámul.
Fehér köpenyes úr átfutja szemével.
Távol.
Az anya felsír gyermekei után.
Félek.
Csúf hazugságot hozott a világra,
Éltek.
De meghalnak, s kiengedik délután.
Világ.
Szabad lett, ám megízlelte a rosszat,
Kiált.
Többet akar, a lelke függővé vált.
Benne.
Megfogant beteg gyermeke újra,
Lenne.
S megszülte mindenki átkát, a
Halált.

Bornemisza Attila:
Árnyékból a fényre törés - maga a születés

És megmozdult valami.
 Ami talán az igent mondta ki,
 A sötét vonagló burokból tehetetlen
 Úszott az ősvízben, csak azt
 érezte, darabokra esik.
 Ne sikoltson ilyenkor az ember?
 Ha kell, belefut a vízbe, az ősi
 folyóba, de igyekszik. A fény fele tör.
 Az őrzője még csak vonaglik, akár a kicsi,
 kimondani, megfejteni e titkot ki tudja?
 Véres az útja. Ősgyilkolászni készítése:
 egyszer majd béke, de most a katlan.
 Egy darabban kiérni a fénybe.
 A rétre, mely most lucskos a sikamlós,
 ősz víz tengerében.
 Kimenni érdem. Vajon mit gondolhatott a baba?
 Talán a ragadós, ősz vízüledék, talán a véráztatta,
 kicsi fej is gondolkodik?
 Mint gyík, ki fénylő bőrrel a napra tör,
 Héjából az őstojáznak, hogy látnak eget,
 meg földet, meg napsugarat. Ilyen falat,
 mint az a burok, még csak hunyorog, még fénytelen
 színeket csodál, de már lát, és élesre tölti
 kicsi hangszál-hegedűjének édes muzsikája
 a szobát.
 Még sikolyon át hallja a magzat,
 hogy megpattannak az eresztékek, még szenved,
 még édes odúja verejtékes, csúszós, de édes, még tán nem is éhes,
 de megindul, ezernyi darabban érzi a testét, és
 átfért a légtakarón, és
 látja a hófehér ágyat, mely a vágyat egykor is adta.

Felsír! Kapta a tiszta, friss levegőt. Tüdeje roppan.
Fáj a kinti világ, de vissza már sose jöhet.
Nevet a kínban az asszony, és sír a két szeme mégis,
Hangszálhegedűje A-dúrban felsikolt, és
Forró testén a hajnal fénye csillámlik át.
Fájt, de már nem érzi kínját, csak gyönyörű
életelemét tartja önkéntelen, és csodálja véres
kisgyermekét. A tiéd, az enyém, a miénk e
megszületés.

Lucsokban, vérben, aranyban járunk.
Lélegzünk, s int a kinti világunk.
Megszülettünk!
S örökre látunk.

Kutasi Horváth Katalin: Születésem

Micsoda erők és energiák szabadultak fel és olvadtak egymásba! Aztán megfogantam. Természetesen nem azonnal. Hogy ki vagyok? Hétköznapi fenség az északi szélesség 47. fokán. A keleti hosszúság is érdekelne? Elhiszem! Jóval egyszerűbb lenne így bemérni, megsebezni. Igaz, ha pontosabb lenne a meghatározás, akkor tán én is könnyebben magamra találnék. De hisz tudom, ki vagyok! Egy önmagát újra és újra megosztó titok. Közvetlenül feltárulkozó idegenség. A lidérces, messze fényből a homályosan derengő, különös utak felé kacsingató öntudat. Egy megismételhetetlenül egyedi petesejt! Hogy mindannyian? Persze, de az ember mégiscsak magából indul ki, s oda is érkezik vissza. Ez, ugye, vitathatatlan? Ez nem olyan, mint a „Miért születni, minek élni” kérdése. Mennyit vártam, hogy a rengeteg spermium közül az egyik rám találjon! Hogy egyesüljünk egy apró sejtben... Ebben a pillanatban eldőlt, hogy lány leszek, s hogy apám kék szemét, ujjait, irodalomszeretetét, anyám hajszínét, fejfájását, megértő természetét, egyik nagyanyám kerekded alakját és másik nagyapám kísérletező kedvét öröklöm. Aztán egy teljes

hét vándorlás várt rám megtermékenyülten, s ez az a tevékenység, várakozásteli, nyugtalan, izgató állapot, amit azóta is keresek. Igen. Folytonosan keresek valamit, ami megindít, ami átjár, boldogsággal tölt el, miközben könnyedén ösztöneimre bíz.

Beágyazódtam. (Aztán beágyaztak nekem, s már beágyazok én magam.) Megemeltem édesanyám testhőmérsékletét. Aztán volt, hogy az enyém is fölszökött. Volt, hogy hevültem, és sokszor égtem harminchat és fél fokos lázban én is. Miattam feszültek édesanyám mellei. (Ekkor a terhesség idézte elő, de remélem, később többször a büszkeség is.) Álmosná tettem, megszedítettem, émelyítettem. De szeretettel várta első jelzéseimet. Csaknem három hét telt el, mire agyam és idegrendszerem mellett kialakult és megdobbant a szívem anyám szívének ritmusára.

Egy hónap telt el mindössze, amikor gerincoszlopom, kezem, lábam is kifejlődött, s már ekkor elhatároztam: nem hajlongok csak úgy, nem fogok senkire kezet, s két lábbal állok majd a földön, akármennyire is idealizmusra hajló lélek lakozik majd bennem.

Egy újabb hónappal később már minden szervem kifejlődött, amivel most rendelkezem. Később megjelentek egyedi ujjlenyomataim, majd elkezdtem felkészülni az életre, megéreztem ugyanis, hogy nem fog minden tetszeni, fintoroghatok, ráncolhatom a homlokom, s hogy sok mindent le kell majd nyelni. Elkezdtem mozgolódni, mint aki nem találja a helyét, pedig ilyen jó helyem soha többé nem lett... Haját is növesztettem, hogy majd a csodámra járhasanak, s a „hajás babát” keressék az újszülöttek között.

Pár hónap múlva már minden érzékemet jól használtam, s minden hang közül felismertem a legfontosabbat: anyámét. Megnyugtató, bizakodással töltött el. A nyolcadik hónapban már álmodozni is elkezdtem. Ez azóta is tart, s még csak nem is kell hozzá lehunynom a szemem. És...

Nem is értem, miért hagytam aztán, úgy kilenc hónap múlva, hogy önálló akaratra ébredjen az a bizonyos ösztrogén hormon, és miért engedtem, hogy meginduljon édesanyám vajúdása azon a bizonyos novemberi napon! S nem tudom megmagyarázni, miért is szerettem volna felszámolni magzati állapotomat, s belépni az újszülött korba... De talán mindez nem

is az én döntésem volt, nem rajtam múlt, inkább csak így lehettem genetikusan kódolva!

Akármennyire is várta érkezésemet édesanyám, bármennyire is számított méhének erőteljes összehúzódásaira, hiszen volt már tapasztalata, bátyámat is a világra hozta, mégis □ akaratom ellenére □ sok-sok fájdalmat okozhattam neki, amit mind azonnal tompábbnak érzett, ahogy meglátott, és a kezébe vett, de azért nem lehetett mindezt olyan egyszerűen elfelejteni. Hiába a magas fájdalomküszöb, azért hosszabban tartó következményeit is érezhette születésemnek. Ő nem szabott gátat, de nála metszettek, hogy könnyebben megérkezhesek a napvilágra, s ha későn is, de rájőjjenek: odabent, anyám méhében volt teljes számomra a világ. Ott boldogan magamba feledkezhettem, mindent megkaphattam, amire csak szükségem lehetett.

Édesanyám - miután megszült - nagyon félt attól, hogy elcserélnek.

Amikor csak tehettem, mindig hozzám lopózott, s nagyon figyelte azonosító karszalagomat. Nem cseréltek ki! Magamra ismerem szüleimben, az ő érzékeikkel észlelek, az ő szívükkel érzek. Magammal hoztam génjeiket, melyek bennem egyesültek. Egyé váltam bennük és általuk!

Szeles György: Nő, nő, nő II.

Világra jöttél, megszült egy anya.
Lányának megnéz, s lehord egy banya.
Nagyanyád úgy mozog, akár egy matróna,
Fiatal szűzből lehet majd Patróna
Vagy lányként eladná egy örömtanya.

Lány, anya, nagyanya, kurva és szerető,
Húg, nővér, első szerelem, szép szenvedő,
Mindezen szerepek súlya nem csekély,
De látnod kell, hogy mindez ugyanaz a személy,
Szeresd s meglátod, téged is szeret ő!

Lám Etelka: Angyal voltál

Mikor megláttalak,
aggódó tekintetem,
simogató kezem
újszülött szíveden nyugodott.

Gyönyörű arcod
angyali fényben ragyogott,
s az élet apró fénye csillogott.

Ó, Szent Anyám, segíts!
Hirtelen az életet adó
lobogó gyertya lángja
csendesesen kialudt.

Hiányod pótolhatatlan,
szűnni nem akaró
fájdalmam felemészt.

Hol vagy, Teremtő?
Miért?

Kérdeztem százszor, ezerszer...
Ekkor felbukkant az ezüstladikban úszó hold,
rám emelte jóságos tekintetét, és
leküldte hozzám ezüstvízen surranó sugarát,
feltöltve szeretettel, hogy meggyógyítsa
ezer darabokra hulló szívemet.

Ezüstfénye nyomomba szegődött,
helyet keresett lelkemben,
mely üresen, némán várakozott
az örök csendben.

Néha meg-megcsillant
egy-egy távoli tündöklő csillag,
s a remény halványkék fonalát küldte felém.

És az izzó láng parazsa,
mely égetett életem folyamán,
lassan hamuvá vált.

S most, az élet alkonyán,
a viharos szél egy aranyhárfa-t sodort elém,
melynek földöntúli zenéje,
a halhatatlan Isten üzenete,
nyugalmat hozott sajgó szívembe.

Keszy-Harmath Dániel: Világra jönni

Világra jönni:
harcot vívsz és lélegzel,
ez a születés.

Kühne Katalin: Tágul a tér

álmaidból vele ébredsz
ajkadról szól ősök szava
törekvése akarata
naponta gyümölcsöt érlel

sötétség felleg-rettenet
pusztító félelem felett
mégis felülemelkedhetsz
gyermekedért adod lelked

kiságya mellett térdelhetsz
csodáit megismerheted
tágul a tér földön-égen
új világra nyitja szemed

Ígérem ott veled leszek
hívó szavadra figyelek
tüköröm megmutatja lényed
benned megláthatom fényem

Dobrosi Andrea: Ősi tánc

Létbe pattan,
mit még maga se tud -
ösztönt húz magára,
majd fénytakarót, s kijut,
mint a hóvirág,
mely a tavasz hírnöke.

Megkezdődik
burkon túli élete -
rásimul a síkra,
ahogy késre vaj,
felsír, mégis ír,
gyógyít, akár Isten.

A születés felejthetetlen,
a legnagyobb titok -
az ősi tánc maga,
melyet járni kell,
önfeledten ropni,
hiába mágia.

Torma Zsuzsanna: Mikor megszülettem

Kitavaszkodott már, mikor megszülettem,
„Ganyéhordás”, szántás előkészületben.
Vetésre szánt magnak legyen jó talaja,
Porhanyós, laza föld legyen a bölcsője.

Hatvan tavaszt számoltam én meg azóta,
Most sem szólalhatna másként meg a nóta,
Mint amikor puha vánkosba takarva
Láttam anyám arcát hajolva bölcsőmre.

Altatott népdallal, később meg nótával,
Amit ő is tanult, kedves mondókákkal,
Megadta nekem azt, amit csak lehetett,
Ringatott, s etetett, hogyha sírni hallott.

Jó talajból kelten gyorsan cseperedtem,
A magyar nótákat igen megszerettem,
Boldogan daloltam a hintán repülve,
Anyám tanítása kudarcot nem vallott.

Szerepeltem sokszor nótával és verssel,
Ahogy tőlem tellett, és engedelemmel
Fordultam szülőkhöz meg a nevelőkhöz,
Elismerésre és szeretetre vágytam.

Két szép palántámat én is felneveltem,
Gondok mellett bennük örömeimet leltem,
Gyermekeim nélkül sivár vón' az élet,
Velük többet kaptam, mint amire vágytam!

Jalcs Irén: A legszebb fájdalom

Nehéz pillanat volt az, mikor megszülettem, mert Anyám arca a fájdalomtól eltorzult, de szeme nevetett. A szíve neveltette azt. Magához ölelt, és azt mondta, nehéz volt, de megérte, és lassan a szülés fájdalmait feledte, mert ahogyan Ő mondta: „A legszebb fájdalom az, ha valakinek életet adhatsz, amit egy egész életen át tartó felelősség követ, mert felelős vagy azért, akinek megadtad az élet csodálatos lehetőségét. Úgy kell nevelgetned azt a picinyke embert, hogy az élete boldogság legyen. Szeretni kell őt, de okosan, mert ha túl sok a szeretet, akkor rátelepedsz, és ezzel megfojtod Őt, és elveszed önálló élete lehetőségét, de ha túl keveset adsz, akkor szeretethiányos lesz, szegény, és egy életre megkeserítet a napjait.” - mondta Anyám ezeket a szava-

kat oly gyakran, mikor karjaiban ringatott, és rám boldogan mosolygott. Közben simogatta fejem, és halkán suttozta: „Szeretlek, kincsem!”

Oly sok mesét mondott Ő nekem, hogy már gyerekként tudtam, hogy valami csodás dolog az, amit úgy hívnak: ÉLET.

Szép volt a mesében az, hogy a jó mindig elnyerte jutalmát, és az ész győzött az erő helyett. Felnőttként, mikor a mese ellenkezőjét tapasztaltam, bizony elcsodálkoztam. Hogy van ez, Mama? Hisz nem erről meséltél nekem. Miért győz a rossz, és miért győz az erősebb? Mama, miért? Nem értem!

Ő rám nézett, és azt mondta: „Talán néha furcsa a világ, de hidd el, a jó mindig elnyeri jutalmát, csak gyakran megszakad az életben a mese, és hogy mi lett a vége, hozzánk már nem ér el soha, de biztos vagyok benne, hogy a végén mindig az győz, aki szeret és jó volt.”

Nehéz volt néha megérteni a mondatokat, de tudtam: igaza van, mert bölcs és okos volt Ő, és tudta, melyik az az út, ami követhető. A legszebb mese az volt, mikor arról mesélt, hogy hogyan születtem én. Mindig különös fény csillogott szemében, mikor számomra a legszebb mesét mesélte. Ezerszer és ezerszer hallottam életem során, de soha nem untam meg, mert minden szavát átjárta a szeretet, és mindig azt éreztem a mese után, hogy szeretni jöttem e földre, és azért, hogy szeretetem által boldogabbá tegyem sok ember életét.

Így szólt a mese, mi életem legszebb meséje:

- Tudod, kicsi kincsem, fiatal voltam és boldog. Mindig nevetve csodáltam a napot. Nem voltunk soha gazdagok, de annál inkább boldogok, és tudod, mit mondok, kincsem? Nem az a boldog, ki gazdag. Az a gazdag, aki boldog, és tudod, mitől boldog az ember? Attól, ha életében szeretet van. Majd egyszer Te is megérted, ha sikerül úgy nevelnem téged, hogy át tudom adni a szeretetet úgy, hogy tudd, életed legnagyobb kincse a kezeden van.

Szóval, táncoltam, mikor sütött a nap, és boldogan mosolyogtam, míg hozzám lépett egy fess legény, mondta rá később az én Anyám, és kezét nyújtotta, miközben azt mondta:

- Szabad egy táncra?

- Hisz nem is szól a zene - válaszoltam, de Ő csak nevetett és így folytatta:
- Szól a zene, hisz hallod Te is, ott belül a lelkedben születnek a dallamok, és Te a zenére a nap felé fordítod fejed, és mosolyogsz, és ezzel a ragyogó, daloló lelkeddel Őt is dalra fakasztod.

Tetszett az ifjú, ki úgy érzett, mint én, ezt tudtam már az elején. Kezemet nyújtottam hát neki, és abban a pillanatban össze is fonódott sorsunk, amit mindketten tudtunk. Táncoltunk a nagy zöld réten. Lábam érintette a zöld füvet, ami még harmatos volt. Ez olyan nagy energiával és légiességgel töltött el, hogy úgy táncoltam, mint életemben még talán soha. Szólt a zene a lelkemben, és kezemet fogta egy erős, de ugyanakkor gyengéd kéz. Éreztem, hogy biztonságban vagyok, és azt is éreztem, hogy kezdődik egy új életem, ami még szebb lesz, mint ami eddig volt. Nem tévedtem, mert hamarosan nagy szerelemre ébredtem, és ez a szerelem addig tart, míg élek, vagy még azon túl is. Az esküvő sem váratott sokáig magára, mert szerény, de szép esküvőnk volt. Mikor a pap azt mondta, hogy „Ti férj és feleség vagytok”, akkor szokatlan és furcsa dolog történt, mert két szürke galamb érkezett hirtelen. Honnan jöttek és miért pont akkor, senki nem tudta. Ez örök rejtély maradt, de ami történt, az valóban egy mese is lehetne. A két galamb szárnyát csapkodva repült be a templom ajtaján, majd az egyik balra, a másik jobbra indult el, míg az oltár elé érve lecsendesedtek, majd - mint akik fejet hajtanak az oltár előtt - szépen leszálltak, és átölelték egymást. Ez nem létezik, suttozták többen. Valóban, valami csoda kezdetét jelezte a két galamb. Az esküvő után tervezgetni kezdtünk, és legfontosabbnak azt tartottuk, hogy szerelmünk boldogságából gyerek szülessen. Oly sokat néztük a természet alkotott csodát apáddal egymás kezét fogva, és rácsodálkoztunk mindig arra a csodára, hogy egy kis aprócska magból milyen csodálatos növény tud fejlődni. Olyan növény, mi mosolyt csal arcunkra. Ami békével és szeretettel tölti el lelkünket. Tudtuk, a mi szerelmünk is egy ilyen csodát fog alkotni, és valóban megtörtént a csoda. Az aprócska kis magocska a testemben növekedni kezdett, és az élet legszebb ajándékát készít elhozni nekünk. Napról napra nemcsak nagyobb, de okosabb is lett ez a kis magocskából fejlődő

lény, mert mindig kalimpálni kezdett a pocakomban, ha zenét hallott, és csendesen hallgatott, ha mesét olvastam neki.

„Mama már akkor is simogattál a pocakodon keresztül”- szoltam mindig közbe. Ő ilyenkor elmosolyodott, és éreztem, nagyon boldog volt, majd folytatta:

- Kilenc hónapig testemmel óvtalak. Boldog voltam, de nem tagadom, fájdalmaim is voltak, mert hol a lábam fájt, hol a gyomrom, és az első két hónapban émyegtem is rendesen, de erős voltam, és legyőztem a fájdalmakat, mert éreztem: a legszebb csodáért még szenvedni is megéri. Ott a szülőszobában, mikor vajúdni kezdtem, a fájdalmakon túl a kétségbeesés is úrrá lett rajtam, mert nem tudtam, hogy képes leszek-e arra, hogy úgy neveljek fel, hogy boldog ember légy. Tudok én olyan szép fácskát nevelni, mint amilyenekkel a természet naponta megajándékoz minket? - kérdeztem újra és újra magamtól, de a feltörő fájdalmak nem sok időt adtak a gondolkodásra, mert Te döntöttél. Jönni akartál, hogy lásd, kik azok, akik már várnak rád. Arcom el-eltorzult a fájdalomtól, de egy idő után már csak azt éreztem, hogy mindennél jobban akarom azt, hogy lássalak és magamhoz ölelhesselek. Mikor ez megtörtént, átéltem életem legboldogabb percét, és azóta is ott vagy velem, szívemmel ölelve.

Egyszer eljön majd az idő, mikor nem láthatlak többé, és elengedem a kezedet, mert visszatérek oda, ahonnan egyszer rég érkeztem azért, hogy megalkossam életem legszebb művét, a legszebb fájdalmat átélve: téged. Mikor eljön majd az a pillanat, akkor ne sírj! Engedj utamra engem, ültess egy aprócska magot, és én sarjadni kezdek majd, és érezni fogod, hogy mindig ott leszek veled, és ragyogok majd neked úgy, ahogyan Te ragyogtál nekem, mindig erőt adva.

Petres Katalin: Anyaság dióhéjban

Születés, szülés,
színes álmok, remények,
küzdés meg élet.

Hanyecz István (shf): Kiscica született

- haikusor -

Egyszer réges-rég
a huszadik században
cicák születtek

cseperedtek ők
cicamama gondos volt
gyorsan fejlődtek

négyhetes cicák,
édes pamacsok voltak
imádnivalók

három szép cica
hát melyiket válasszuk?
kis cirmost kértük

Így lett kis cicánk
hófehér volt csizmája
fehér mellénnyel

szép volt fajtája
Perzsa norvég keverék
selymes bundája

boldog hármásban
éltünk mi kertés házban
ki-be járt bátran

egerek réme
ő lett eme környéken
nyuszit is fogott

kaptunk örömet
ha kedve úgy tartotta
sokat hízelgett

mi laktunk nála
öröm kosara gazdag
volt sok évekig

Mayer Zsó: Születés

/haikucskor/

duzzadó bimbók
pattanásra készülők
virágot öltők

levélkezdemény
kifelé leselkedő
zöldben pompázó

gyémánt szemei
csodálkozón pillantva
lesik arcodat

kifelé kopogsz
nyíló ajtóra vágódsz
levegőhöz jutsz

Keszy-Harmath Dániel: Majdnem fiam születése

Legjobb barátommal megfogadtuk, hogy ha harmincéves korunkig egyikünknek sem jön össze más úton-módon, akkor közösen vállalunk majd gyereket. Már közeledett is a kerek születésnap, ám a sors máshogy akarta...

A barátnőm megismerkedett egy fiúval, ami abban az időben egy átlagos szombat esténknek tűnt, mégis sokkal erősebb kötelék született belőle. A megismerkedés estéjét több randi követte, aztán egyre többször aludt ott a fiú a közös albérletünkben. Sokszor én is „részese voltam” ezeknek a randiknak, együtt néztünk filmeket, együtt főztünk nem egy alkalommal, de azért mindig ügyeltem rá, hogy biztosítsam a fiatal szerelmesek privát szféráját.

Egy nap aztán új bútor érkezett családi úton a lakásba, ami miatt kicsit át kellett rendezgetni mindent. Amikor a nehezebb szekrények áthordására került a sor, fölvettem, hogy hárman közösen arrébb mozdíthatnánk az egyik nagy behemótot, de a barátnőm ekkor mintegy zavarba esve utasította el a segítségnyújtást, amit én nem is tudtam mire vélni, aztán csak-csak kinyögte, hogy van valami, ami miatt nem cipekedhet. Egymásra néztek a barátjával, és végül együtt mondták a nagy hírt: babát várnak. Mindez meglehetősen váratlanul ért engem is, ahogyan őket is, hiszen még csak szűk három hónapja voltak együtt. A baba nem volt tervezett, ezért is vetődött föl a kérdés, hogy valóban belevágjanak ebbe az új feladatba, új élethelyzetbe. Vajon ismerik már egymást annyira, hogy a gyerek miatt végül is kénytelen-kelletlen együtt „kell” maradniuk? Vagy egyszerűen arról van szó, hogy az élet eldöntötte, ők összetartoznak, és ennek az egészségnek csak szép oldala van?

A kérdések hosszas filozofálgatást és moralizálást szültek. Nem volt egyszerű eldönteni, mi legyen, mert a barátnőm sem volt benne biztos, hogy ez a fiú élete szerelme, és mellette akarja-e leélni az életét, sőt, ha már így adódott, gyermeket szülni neki. Az idő sürgetett, a rokonok és a barátok mind elmondták a véleményüket a gyermekáldással kapcsolatban, de a barátnőm mégis talán az én véleményemre számított legjobban. Évek óta együtt voltunk jóban-rosszban, így nem is csodáltam,

hogy ad arra, amit gondolok. Próbáltam teljesen félretenni azt, hogy mit is terveztünk, és el kellett nekem is fogadni, hogy az élet mégis úgy hozta, hogy harmincéves korunk előtt külön utakon kell folytatnunk. Végül is így a normális! Bár a mai világban már olyan sokféle családmodell akad, az sem lett volna szokatlan, ha két barát, akik a romantikus értelemben sosem alkottak egy párt, gyereket vállalnak.

No, a helyzet tehát úgy állt, hogy dönteni kellett, mert a terhességet annak 12. hetében már nem lehet megszakítani. A pár - a család támogatásával - úgy döntött, megtartják a babát, és belevágnak a közös életbe. A barátnőm azért még továbbra is félt, hogy vajon igazolja-e majd az élet, és nem fog-e esetleg csalódni a párjában, de én mindenesetre támogattam őt mindenben. Megszervezték az esküvőt, ahol már jó nagy pocakkal kelt el, én pedig néhány könnycseppet azért elmorzsolva adtam át újdonsült férjének. Egészen a szülésig együtt laktunk így hármásban, vagyis a kis magzattal együtt négyesben. Együtt éltük át a kismamalét kellemes és - sokszor a könyvekben is elhallgatott - kíneserves oldalát. A kórházba is a közös albérletből vonult be a barátnőm, a szülés után már egy új, családi otthonban folytatták életüket a férjével és a kisbabával. A kórházban nem igazán lehetett sok időt tölteni, csak a hozzátartozóknak, de azért így is igyekeztem ott lenni az első fontos pillanatoknál. Amikor megláttam a kisbabát, olyan boldogság töltött el, mintha a saját gyerekem lett volna, és már nem is számított, hogy mit fogadtunk meg annak idején.

Győri Nagy Attila: Megszülettél

Mától jogod van
Taposatlan fűre lépni
Bárkitől bocsánatot kérni
Átölelni a napsugarat
És ha kedved van
Megégetni magad

Mától jogod van
Tomboló vihar elől kitérni
Semmitől és mindentől félni
Megcsókolni a harmatot
És ha kedved van
Futni egy jó nagyot

Mától jogod van
Akárki szemébe nézni
Történeteket elmesélni
Elbújni a bokor alatt
És ha kedved van
Feküdni csak úgy hanyatt

Mától jogod van
A tücsökkel együtt zenélni
Egyszerűen csak élni
Szeretni önmagadat
És ha kedved van
Akár a szomszédodat

Kovács László (Kovacs59): A születés pillanatában

A magzatmáz alatt felsír egy új élet.
Vajon mit tartogat számára a jövő?
Vajon mit hordoznak testében a gének?
Vajon majd mit ér el, míg a halál eljő?

Orvos lesz, vagy hazáját védő katona?
Lesz-e majd családja, gyermeke, otthona?
Jut-e neki majd bőség, vagy csak közmunka?
Vajon kikért dobban szívének ritmusa?

Kérdések sora, mi a születésbe van
kódolva. A Sorskönyvnek tele van írva
minden egyes oldala, de vajon ki az,
aki mindezt életében irányítja?

Kérdések, kérdések. Nagy kérdés az élet.
Anyja kínja között születik egy lélek,
a magzatmáz alól rásír a világra,
biztos pont egy van életében: Halála.

Dittrich Panka: Kísért a múlt

A lakásban csend honolt, csak a kinn csepergő eső verte tompán az ablakot. Jani a szobában olvasott. Szíve szerint zenét szeretett volna hallgatni. Ám asszonykájá, Andi otthon tartózkodott, és ő ilyenkor nem ülhetett oda a számítógéphez, amiben az összes általa szeretett zenét tárolta. Helyette most a könyvekben kereste lelki nyugalmát. Az Elfújta a szél c. regényt olvasta ismét. Andi pletykalapot nézegetett, aztán pedig gondolt egyet, és kiment a konyhába. Kinyitotta a hűtőt, majd a spájzban is feltérképezte, vajon milyen finomságot készítsen a lányának, aki az első gyermekét, a szülés előtti utolsó perceket várta a kórházban - nemsokára világra hozva első gyermekét, nekik pedig az első unokát. Az alapanyagokat tekintve a madártej elkészítésére esett a választása. Beszölt a szobába Janinak, hogy holnapra elkészíti azt. Ám párja a fejét csóválva legyintett: neki mindegy. Andi ezt látva nem bírta szó nélkül és ráripakodott:

- A fene a mindenedet! Most várjuk az első unokát, és tebened nincs egy fikarcnyi jókedv sem! Rádadásul trónörökös kiskrapek lesz, még csak nem is lány! Emlékszel, mennyire szeretted volna te is egy kisfiút? Most meg játszod a sértődöttet! A viselkedésed számomra felfoghatatlan!
- Hagyj békén. Csináld csak a madártejet. Csináld csak...

Jani bekapcsolta a gépet, és a Piramis „Ha volna két életem...” c. dala zengte be a teret. Közben megszólalt a telefon is. Ő - mintha nem is akarna tudomást venni róla. Andi pedig úgy rohant a mobiljához, hogy beverte a bokáját az útban lévő fotel sarkába. Kirohant a telefontal a konyhába.

Jani csak a beszüremelő hangfoszlányokból értesült, hogy kis unokája világra jött. A zene szólt, és ismét a könyv betűire koncentrált. Olvasott tovább, mintha egy ilyen esemény csupán hétköznapi eset lenne. Egyre csak futottak, kergetőztek a szeme előtt a szavak, melyeket képtelen volt összeolvasva értelmezni. Külön-külön még eljutottak hozzá, de értelmet nem kaptak tudatában. Ám makacsul próbálkozott vele. Aztán a szavakban is csak a betűket látta, elmosódva, töredezve, egyre halványulva, aztán összefolytak kis fekete pontokká a fehér lapon. Könnycsepp csorgott az arcán, ráncgödrein áttörve a tehetetlenség törvényével nem dacolva, megérkeztek a könyv lapjára. Jani lassan felemelte kezét, és próbálta elmorzsolni újabb könnycseppjeit. Nem kell, hogy nyomot hagyjanak. Sóhajtott egy nagyot, majd még egy nagy lélegzet vett, és próbált tovább olvasni. Pedig tudta, érezte, nincs értelme ennek sem.

Andi a szobaajtóból figyelte férjét. Csendben, szótlánul. Látta, hogy párja elérzékenyült. Biztosan hallhatta, amit a lányával beszélt. Ezért nem bírta ki, hogy ne szóljon hozzá:

- Megszületett a kicsi, öltözz, és megnézzük a kis unokánkat! - örvendezett.
- Menj, én most hulla fáradt vagyok, majd holnap munka után bemegyek hozzájuk - felelte, szemét továbbra is a könyvre szegezve, ami ekkor már csukva feküdt az ölében.
- Hogy lehetsz ilyen! Ennyire nem érdekel a lányod! Hiszen mindig is egy kisfiúra vágytál. Végre teljesült!
- Hagyj, fáradt vagyok. Majd holnap.
- Le vagy ejtve! Én akkor is megyek! Lelketlen vagy!

Jani csendben vette tudomásul a hallottakat. Andi pakolt, öltözött, és elviharzott. A kórházban kettésével vette a lépcsőket. Mire odaért, épp

akkor tolták ki a lányát az üres kórterembe. Megvárta, míg a beteghordó távozik. Nézte lánya kicsit sápadt arcát. Kutatva a boldogságát.

- Túl vagyok rajta, anya. Nemsokára kihozzák az én kicsi babámat. Apa? Apa hol van? Hát nem is örül? Nem is kíváncsi az unokájára? Pista holnap jön, most indult el Pozsonyból. Reggel már itt lesz, és láthatja a kisfiunkat! De apa? Apa miért nincs itt? Nem értem, anya. Nem értem. Nem szeret minket?

Ebben a percben hozták be a kisbabát. Az ápolónő ellátta tanáccsal a kismamát, és az ölébe adta a kis csöppséget. Andi arca kivörösödött, mikor megpillantotta együtt őket. Szíve hevesen kalapált, hogy nagymama lett. Nézte, ahogy lánya a kis csöppséget puszikkal halmozta el, és ahogy közben kicsi puha kezét is óvatosan simogatta. Nézte, aztán hirtelen a szívéhez emelte lassan a kezét.

- Mennem kell -mondta alig hallhatóan.

- De anya, hiszen csak most jöttél. Öledbe sem veszed?

- Nem tudok maradni - fordította el a fejét a kórház ablakára.

- De anya, nem is örülsz? Mi a baj? Nem látod? Aranyos és egészséges! Gyere, vedd már az öledbe!

- Mennem kell, sietek. Dolgom van.

- Maradj még, kérlek. Maradj. Nem értem, miért rohansz. Apa meg be sem jött. Nem is örültök?

- De..., de..., de tényleg rohannom kell. Sajnálom. Majd holnap jövök..., majd holnap....

- Nézd, kinyitotta kicsit a szemét. Kék, mint a Pistáé! És a kis orra, az is olyan pisze! Le sem tagadhatja majd, hogy az apja! - újságolta örömeiben. Ám mire felnézett, az első napos nagymami már elhagyta a kórtermet.

Kinn zuhogott az eső. A szíve pedig vészesen kalimpált. Mi lesz, ha kiderül? Ha a lánya majd megtudja, hogy Pistinek egykor, tíz éve ő is szülhetett volna gyermeket. Épp az abortusz volt az, ami kettejük szerelmét tönkretette. A házasságuk sötét árnyéka. Kísért a múlt.

Akkor még nem gondolta, hogy majd ez lesz. A lányát Pista megkörnyékezte, és egyből teherbe ejtette. Nem, nem tudhatja meg a lánya, elég, ha Jani tudja, ami akkor történt.

Nem, nem tudhatja meg sem a lánya, sem a férje, hogy még mindig, még mindig ő is szerelemmel gondol Pistára...

Millei Lajos: Hulló levelek

Hajolj, kérlek, közelebb,
én elmondom Neked,
mit sírnak zizegve a hulló falevelek.
Sárguló ruhában, rozsdavörös hajjal,
érezik, hogy eljött az utolsó hajnal.
Egy útjuk van már csak,
megválva az ágtól,
kilehelt lélekkel a barnára vált tájtól,
tollpíhetáncsal a talaj felé szállni,
és minden élő érzést
szív mélyébe zárni.
Ezt susogják felénk halódó hanggal,
hisz nem bírhatnak ők saját akarattal.
Ne vegyük példának,
ne kövessük őket,
az illanó életért sírva könnyöngőket,
hisz nekik a természet, múlásért cserébe,
születést garantál tavasz idejére.
Nekünk nincs új születés,
nem adatott meg,
újulva kell éljük ezt az életet.
Ha nem így gondolkodunk,
és folyvást megsárgulunk,
elszárad a lelkünk,
mielőtt meghalunk.

***

Képzeld el... c. folyóirat honlaja: <http://kepzedel.hu>

Jártó Róza: Megszületés

Még 1949 telén történt.

Már korán beköszöntött a tél. A világot hófehér takaró terítette be. Minden szép és tiszta volt. Reménnyel teli.

A szüleim különösen örültek ennek a szépségnek, ennek a tisztaságnak, hisz nagy boldogság reményében várták az 1950-es évet. Számításuk szerint kora tavaszra várták a születésemet. 1924-ben, Madéfalván született, tündér anyukám már meglepte a jó pár évvel idősebb apukámat két fiúcskával. Imre bátyám 1944-ben, Jóska pedig 1947-ben született.

Mivel oly messzinek tűnt a tavasz, bátran vállalkoztak arra a szüleim, hogy Baján hagyva a két bátyámat, rokonlátogatóba menjenek Lőkösházára. Apám amúgy is szívesen mutogatta az ő fiatal és szépséges szerelmét még idegeneknek is, nemhogy a rég látott rokonságnak.

Így esett, hogy a szilvesztert ebben, a román határőrfaluban töltötték, édes kettesben, a szerető rokonságtól elkényeztetve.

Hogy én ezt a kényeztetést irigyeltem-e meg, vagy az újévi mozifilm volt-e oly' izgalmas, már nem tudható, de az igen, hogy ott a moziban, film közben én elindultam. Akkora gyorsasággal, hogy alig volt ideje a mozinézőknek bevinni anyukámat a szülőotthonba. Bizony, nagyon jól tették, hogy szedték a lábukat, mert én pontban 1950. január 2-án 1 óra 17 perckor megszülettem. És láss csodát! Kislány lettem. Apám kicsi hercegnője, kicsi virágszála, boldogsága. Igaz, hogy aggódott egy kicsit az orvos, mert erősen koraszülött lettem, amire bizonyosság lett az alig két kilogrammos súlyom, de oly formás és arányos, hogy festeni se lehetett szebbet.

Végül is a tavasz is megjelent, mert a Kossuth rádióban épp születésem pillanatában zendült fel a 100 Tagú Cigányzenekar előadásában Dinicu Pacsirta című virtuóz hegedűjátéka. Igaz, akkor még nem 100 tagú volt a zenekar, és nem ez volt a hivatalos neve, de apám azért így mesélte a történetet. És ugyan ki számolja már annak a zenekarnak a számát? Pár év leforgása alatt még négy testvérem született.

De családunk egyik tagjának sem kísérte végig az életét úgy a 'Pacsirta' éneke, mint az enyémet.

Dél Tamás: Égi ölelés

Először éreztem,
ahogy összedobban
a két szív,
e szelíd,
égi ölelésben,
melytől
csendes örömtáncunk
lejtettük a méhben.

S az első érzésem:
fű, virágos réten
bárányillat...
Egyszerű szavak mögött
az angyali kar
halkuló refrénje:
*„Béke a földön
a jóakarát emberei között”*
Virágillatot lehel hát a béke
a szelíd báránykák fölött.

Szabadító, Megmentő,
Messiás-Király...
olyan nagy szavak,
kinek az arany
csak egy guruló
pénzdarab.
A tömjén

túl tömény.
S a mirha?
Mintha...
érezdne belőle
az égi ölelés titka.

Sokszor játszottunk,
kergetőztünk:
- Kérek egy égi ölelést!
S zakatoló szívünkön
kacagva számoltuk
az együtt lüktetést.

Tanítottuk egymást
új szavakra:
- Templom.
- Atyám háza!
- Ima.
- Beszélgetés Apámmal!
- Szent Iratok.
- Levél Tőle!
- Prófécia.
- Naplót írt nekem
előre!

S ez már nem
gyermekfürdetés,
ahogy komoly arccal
alámerítesz.

- Fiam!
- Apám!

Több mint harminc éve
nem hallottam a hangját.

Ahogy feltolulnak bennem
az emlékek:
Látom újra
angyaltestvéreim arcát.
Hogyan lett a Földön
megteremtve az élet.
Mi a küldetésem!
S újra összedobban
a két szív,
egy időtlen pillanatig tartó,
égi ölelésben.

Tátos Gyöngyi: A kismama

Julinak minden reggel korábban kellett indulnia pár nap óta, mert egyre jobban fáj a bal lába. Minden lépésnél le akart szakadni. A férje vitte el a kislányt az óvodába, míg ő nehezen lépkedve érte el az irodaépület lépcsőjét. Már előtte való nap is a munkatársai segítették le a lépcsőn, mert majdnem legurult, annyira nem volt erő a lábában.

- Kedves hölgyem, segíthetek hátulról megtolni kegyedet?

Juli elnevette magát, ahogy hallotta a kollegája hangját.

- Erre a találkozásra vártam a lépcsőkezdetek óta.

Lajos tenyere óvatosan Juli hátára tapadt, és segített az utolsó lépcsőfokok legyőzésében.

- Szerinted felelősségteljes dolog, hogy ekkora hassal itt kínlódsz, és nem mész orvoshoz, hogy megtudd a baj okát?

- Délután elmegyek. Lehet, hogy holnap már nem kell, hogy feltolj - mondta nevetve.

Így is történt. Délután a terhesrendelőben, a vizsgálat után az orvos felírt pár gyógyszert, és elmondta, hogy a baba idegen feküdhethet, és az okozza az erős lábfájást. Szigorú pihenést és a gyógyszerek pontos szedését javasolta. Másnap nem ment dolgozni, reggel kiváltotta a gyógyszer-

reket és még a helyszínen be is vette a megfelelő adagot. közben bevásárolt, hogy ha már otthon van, délutánra főz is valami finomat.

Már hazafelé tartott, amikor a sarokra érve elveszítette az egyensúlyát, és meg kellett kapaszkodnia a falban. A látása is zavarossá vált. Egy korosabb hölgy - látva a botorkálását - megkérdezte, hogy ivott-e, vagy valami baja van. Elmondta, hogy milyen gyógyszert kapott be, és kiderült, hogy erős fájdalomcsillapító, ami elkábítja az embert. Nem figyelt oda a ráirtakra. A hölgy egészen az ajtóig kísérte. Szerencséje volt, hogy olyan emberrel akadt össze, aki ilyen tájékozott és segítőkész volt. Rá kellett jönnie, hogy semmi háztartás, főzőcske, ha meg akar gyógyulni. Következő héten kellett visszamennie orvosi vizsgálatra. Az orvos szigorú pihenést javasolt és türelmet, mert nem sokat javult az állapota. Ha nem vette be a csillapítót, a lába erősen fáj.

A rendelés után ott kellett maradnia, és megvárni a felülvizsgálatot. Mindig a felülvizsgáló orvos bírálta el az orvos döntését, hogy a beteg igazán érdemes-e a táppénzre.

Julit behívták, és ő leült a székre az orvossal szemben.

- Hogy van? - kérdezte a felügyelő.

- Köszönöm, jól.

- Hányadik hónapban van?

- Hetedik.

- Azt tudja biztosan, hogy a terhesség az egy csodálatos dolog, ami a természet legértékesebb adománya egy nő számára - kezdte nagymonológját az orvos, amiben kifejezte azt a véleményét, hogy ez nem betegség. Ebben az időszakban ugyanolyan természetesen kell élnie a kismamának a hétköznapijait, mint máskor.

Juli tágra nyílt szemekkel hallgatta a szöveget, és amikor a kényeskedésről és betegségről kezdett szövegelni az orvos, felment nála a pumpa. Érdeklődő tekintetét az orvos nagy, odaadó figyelmének tulajdonította. Roppant tetszett a kismama okos tekintete, így még jobban kifejtette véleményét a szülni készülő hölgyek kényeskedő és nyafogó viselkedési formájáról, amit ő, mint orvos, egyáltalán nem fogad el. Sőt, megveti ezeknek a nőknek a panaszait, mivel visszaélnék a várandósságukkal.

Már minden szóból kifogyott az orvos, pedig Juli mosolyát látva még szívesen folytatta volna az okfejtéseit. Mikor csendszünet lett, Juli kissé félrefordított fejjel, nyílt tekintettel, kedvesen megszólalt.

- Doktor úr, kérdezhetek valamit?

A felülvizsgáló melletti székben a terhesgondozó orvosa felkapta a tekintetét addig olvasott papírjairól.

- Természetesen. Csak nyugodtan. Bármit - és érdeklődve hajolt előre.

- Ön szült már gyermeket, doktor úr?

Annak teljes döbbenet ült ki az arcára. A kollegája a szájára tapasztotta a tenyerét, hogy elfojtsa a nevetést.

- Hogy jutott eszébe ez az ostoba kérdés? - mondta kissé emelt hangon.

- Csak azért kérdezem, mert olyan OKOSAN magyarázta el egy várandósság és szülés dolgát, gondoltam, biztos többet tud nálam, aki csak egy gyermeket szült - közben felállt, és elindult az ajtó felé.

Az orvos teljes döbbenettel nézett utána, nem tudott megszólalni.

- Hova megy, kismama? - kérdezte a terhesgondozó orvosa.

- Megyek dolgozni, doktor úr, mert a természetes állapotom kötelez - felelt vissza az orvosának.

- Ja, és köszönöm a felvilágosítást. De én is mondanék önnek még valamit - fordult vissza a döbbsé felülvizsgálóhoz.

- Ha valami bajom lesz ezért, kérem, bújjon el, mert a férjem biztos megkeresi - ezután Juli becsukta maga mögött az ajtót, és elindult a folyosón.

Még nem érte el a végét, amikor az orvosa utána rohant. Juli vállára tette a kezét, hogy megállítsa. Még mindig ott ült a vigyor az arcán.

- Ejnye, ejnye! Miért rohant el? Itt a lepecsételt papírja, ott hagyta. Ha nem kapta volna meg a pecsétet, akkor holnap újra felvettem volna betegállományba.

- Köszönöm, doktor úr. Látja, ez lett volna az igazi hazugság.

- Gratulálok! Ezt a párbeszédet nem fogom elfelejteni. Jobbulást kívánok, és jövő héten találkozunk.

Bubrik Zseraldina: Az élet

Szülés és születés,
mindkét részről fájdalmas,
de utána a két szempár
egymásra néz, és minden
fájdalom csak a múlt.
Sírás és nevetés, egy
és ugyanaz, hisz most
kezdődött az élet,
de valahol be is fejeződött.
Születünk, élünk, majd meghalunk.

Czégény Nagy Erzsébet: Hazaérkezés

Nem látok! Kezem matat a sötétben, lágy masszát érint, érzem síkos oldalát. Kissé szűk, de meleg és megnyugtató. Lábaimmel próbálom tágítani. Fészkelődésem nyomán valami megérint kívülről, nem tudom mi az, de jóleső érzés tölt el. Végigsiklik a hátamon, fejemen, megcsiklandozza a talpam. Akaratlanul is visszajelek, domborítom a hátam, gerincem idegszájai megremegnek. Még-még! Szükségem van erre a megnyugtató érzésre.

Kinyitom a szemem, mégsem látok, csak ringok valamiféle folyadékban, aztán egy ismeretlen erő megnyit egy szűk csatornát, s arra kényszerít, hogy próbáljak átjutni rajta, kijutni e szűk helyről. Nem! Nem akarok! Itt biztonságban érzem magam. A nyomás viszont egyre erősödik, s rájövök, nincs más választásom, el kell indulnom az ismeretlen felé. Fejem a szűk csatornába dugom, s igyekszem kitágítani, hogy kiférjek rajta. Érzem, ha ez sikerül, a többi már könnyebb lesz. Félek! Nem tudom, mi vár rám odakint, egy másik világban.

A csatorna tágul, s egy végső nekirugaszkodással kicsusszan a fejem, aztán az egész testem. Velem együtt mindenféle folyadék ömlik, megkönnyítve kijutásomat. Sikerült!

Fáradtan, vérben és mocsokban, de itt vagyok. Kezek matatnak rajtam, majd ráhelyeznek arra a bársonyos, meleg bőrre, aminek idáig a belsejében voltam. Megnyugtató szeretet ölel körül. Hallom a másik oldalon az élet ütemes dobbanását, megismerem, igen, ezt hallottam odabent is kilenc hónapig. Megnyugszom. Hazaérkeztem. Elszenderedek Anyám féltő kar-bölcsőjében, s azt álmodom, egy csodálatos világra születtem.

Varga Katalin: Ha már lány lettél

Már a kilencedik hónapban vagyok, de még a múlt héten is dolgoztam. Alig férek el a postán a Pénztár pultja mögött, akkora a hasam. Feküdni sem jó, állni sem. Szegény kisbabám, alig várja, hogy felálljak, és végre kinyújtózhasson.

Ajándék ez a terhesség. Kárpótlás a két éve, hat hónaposan meghalt kisfiamért.

Csak azt tudom, én fiút várok. Már a nevét is eldöntöttem: Tamás lesz. Ha kapok valami finomságot, mindig megkérdezem tőle: Mit kapsz, kisfiam? Ő pedig boldogan rúg egyet. A postán szélesre tárják nekem az ajtót.

Van egy vendéglő, ahova minden nap betérünk a párommal, munka előtt. Odakészítik az egy deci Szent György-hegyi bort, díszes pohárban. Azt mondja a vendéglős, ennyi nem árt nekem, s szép lesz majd a gyerek bőre a bortól.

Már április közepe van. Ma hajnalban erős fájdalmat éreztem a derekamban. Aztán a hasamba is beleállt a fájás. De elmúlt.

Reggel havazásra ébredtünk. Áprilisban hófúvás? Egyre sűrűbbek már a fájások. A kórház a szomszéd utcában van. Elindulunk a párommal.

De olyan erős a szél, minden havat az arcunkba fúj. Meggörnyedve kapaszkodom a férjem karjába. Pánik fog el, hiszen hamarosan szülni fogok.

Nem alaptalan az aggodalmam. Akkor, két éve, januárban tizenkét órán át vajúdtam.

Aztán bent a kórházban felgyorsulnak az események. Szinte átöltözni sincsen időm, már a szülőágyon fekszem. Még az orvosom sem ért be.

A madám is elment valahova, én pedig érzem, kint a gyerek feje... De hirtelen rántást érzek.

Rohan a madám a nagy kiabálásra. Hol a gyerek? - kérdezi.

Kiderül, rövid a köldökzsinórom, s visszarántotta a magzatot belém. Éppen most ért ide az orvos is. Közös erővel végre megszületik a kisbám. De nem sír fel, kék a színe. Megrémülök. Ha őt is elveszítem... Pedig fél óra alatt világra jött volna, ha nincs a rövid köldökzsinór.

Végre felsír a baba, a mellemre fektetik.

Sötét haja nedvesen tapad a fejbőrére. Kinyitja a szemeit, kéken világitanak. Három kiló öt deka és gyönyörű.

S akkor jön a csalódás. Kislány lett. Sírni kezdek, s azt hajtogatom, nekem nem kell egy lány, vigyék innen. Erre érkezik meg a férjem, nagy csokor rózsával a kezében.

Megijed a könnyeimtől. „Baj van?” - kérdezi. „Lány lett” - zokogom.

Amíg visszatolnak a kórterembe, addig ő elmegy megnézni a kicsit.

A kislány nevét kérdezik, gondolkodás nélkül vágom rá: legyen Katalin.

Átszellemült arccal jön vissza a párom. Azt mondja, neki van a legszebb kislánya. Kicsit szégyellem is magam. Miért mondtam azt, hogy nekem nem kell ez a kislány.

Először hozzák szoptatni. Egyből tudja, mire való a cici. Nagy erővel nyeli a tejet, aztán a végén el is alszik. „Te lány” - gondolom. „Szeressek?” - kérdezem magamtól.

A szomszéd ágyon a kismama nyöszörögni kezd, majd sikoltozni. Segítsenek, vérzem! - kiabálja. Már az ágya alatt folyik a vére.

Nagy a szaladgálás, kitolják a kismamát. A piciket itt hagyták.

Ránézek a kislányomra. Felébred, ásít egy nagyot, pici mosollyal üdvözl. Kerek a kis pofija, rózsaszínű a bőre. Ott szuszog a mellemen, érzem a baba illatát.

„Mégiscsak szeretlek, te vagy én pici lányom. Szeretlek” - suttogom neki. Ő pedig újra elalszik.

Jószay Magdolna: Anyaság

Mikor megszülettem, azt mondtam:
nagyszerű, de soha többé.
Élénken él még az emberben akkor
a gyötrődés, fájdalom, s ő maga
innentől teljesen a gyermekéé.
Úgy hittem, ez az érzés nem osztható,
s el sem képzelhettem, hogyan lehet
másoknak két-, három-, négy- és
akárhányfele is figyelme szétszórható.

Mégis hozzászokunk... több lesz az öröm,
más lesz a világ, több lesz a teher.
Féltem ettől a helyzettől, nem bíztam
magamban kezdetben...
sokat sírtam, szegény kislányomat sajnáltam,
hogy ily ügyetlen, járatlan anyát kapott
e kemény életben...
Aztán lelkiileg is meggyógyultam.
Évek teltek, és megint azt éreztem,
újra új életet adni vágyom...
Eltűnt minden szülés körüli fájdalom
emléke, s mikor pár év múlva lányom
után fiam világra jött,
érzékeim biztosan súgták:
másra nem vágyom,
fiam pótolta minden létező
anyai hiányom.

***

**A folyóirat írásai előadók által felolvasva is meghallgathatók a
<http://www.youtube.hu/VERSLISTA> oldalon!**

Radmila Marković: A szülés

Amikor a kislánnyal voltam terhes, egész idő alatt azt hajtogattam: nekem kislányom lesz, fekete hajú és kék szemű. Amikor a fiammal voltam viselő, azt hajtogattam: nekem fiam lesz, világos hajú és sötét szemű. Először is, meg másodszor is a bábasszony állandóan figyelmeztetett, ne éljem magam nagyon bele a vágyaimba, mert ha nem úgy lesz, ahogy én akarom, akkor nagy csalódás ér. Mindkét esetben már előre megvolt a név: Gordana és Lóránt. Aztán már rám hagyták, mint a bolondra. Látták, nem lehet velem gyalog beszélni.

Mindkét szülés nehezen ment. Miért is ment volna minden simán? Ketten feküdtünk egy ágyban, amikor a kislányom jött a világra, mert nem volt elég hely, épp úgy, mint gyerekkoromban. Ezen kívül kísérleti patkányokat faragtak belőlünk, mert minden reggel a szülés után tornagyakorlatokat végeztettek velünk. Na, az volt az igaz! Az egyikünk jobban tántorgott, mint a másikunk, a lábunkat 20 centire emeltük fel a padlótól, egyedül a kezünkkel hadonásztunk.

Amikor Gócikámat szültem, három napig vajúdtam. Könnyörögtem a császárvágásért, de nem tették meg. Miután a fejét kinyomtam, blutty, blutty, blutty kijött az egész gyerek. Azután ügyetlenkedtem, és nem tudtam megszoztatni. Hiába kértem a nővért, segítsen, nézze meg mi a baj, de rám se hederített. Az ötödik etetési idő után jött a vizit, és én elpanaszoltam a főorvosnak kétségbeesve a problémámat.

- Nem tudom, mi van a gyerekekkel, még egy cseppet sem szopott. Biztos beteg!

Abban a pillanatban a gyerekorvos csak intett a nővérnek, aki futó lépésben hagyta el a termet. A vizit után nem sokára visszajött az orvos, és megnyugtatót.

- A kislánynak semmi baja sincsen. Ön nem tud szoptatni. Jön a nővér, majd segít, megmutatja, hogyan kell a kisbabát etetni anyatejjel. Engem is megvizsgált. Öröm volt hallani minden szavát, figyelmességét.

- Kicsi a mellbimbója, ilyenkor a mellből is egy darabkát a baba szájába kell tenni.

Jött a nővér sértődötten, és szemrehányást tett nekem.

- Miért szolt a főorvosnak?

- Miért? Hányszor kértem Önt is, meg a másik nővért is? Meg sem hallgattak!

Amikor megtanultam szoptatni, az én kislányom csak úgy kortyolgatta a tejet.

Öt év után a kisfiammal jött el a szülés ideje. Kijelentettem: én bezzeg Újvidékre nem megyek szülni, mert már van tapasztalatom arról, milyenek ott a körülmények. Hallottam, hogy Zentára érdemes menni. Ott az orvosok, a nővérek igazán törődnek a szülő anyákkal.

Akkor nem kellett beutaló! Ahol megjelentek a szülési fájdalmak, a legközelebbi kórházban fogadták a páciens. Így történt, illetve előzetes kérdés nélkül oda vittek szülni.

Amikor a fiam fejét kinyomtam, azt hittem, most jön a blutty, blutty, blutty, de helyette jött a haddelhadd. Olyan széles vállai voltak, hogy a nővérről is, meg rólam is csorgott a verejték, de végül is beavatkozással sikerült. A doktornő, mintha az anyám lett volna, fogta a kezemet, simogatta a homlokomat, és nyugtató hangon beszélt hozzám. Nem hallottam a gyermek sírását, félig felültem, és egy lila kis lelket láttam fejfelé lógatni, meg valamit babrálni rajta, és felsírt a gyerek. Nagy sóhaj hagyta el az ajkamat, és visszadőltem elégedetten. Mikor már minden rendbe jött, mosolyogva rám nézett a doktornő, és megkérdezte tőlem.

- Kit szültünk meg ilyen nehezen?

- Biztos kislányt. A szobámban, ahol nyolcan vagyunk, mindenkinek kislánya született, a mellettem levő szobában úgyszintén. Lánygyerekeket nemzettünk abban az időben.

Téved. Gyönyörű kisfiúnak adott életet.

Úgy lett, ahogy én kívántam. Az első kislány, fekete hajú, zöld szemű, a második fiú, óriási szempillákkal, nagy barna szemekkel, világos hajjal.

Ami a gyerekeimet illeti, minden vágyam teljesült, még az is, amire nem is gondoltam akkor.

Felnőttek, vannak unokáim. Mit kívánhatnék még többet?

Mindenki boldog anyának vallhatja magát, akinek ilyen gyerekei vannak, mint nekem. Tisztelettudóak, segítőkészek és szeretnek engem.

Azért kikíváncozik belőlem, amit akkor, ott Zentán mondott a doktornő.

- Ha az úgy lenne, hogy egy gyereket szül az anya, egy gyereket szül az apa, megint egy gyereket szül az anya, negyedik gyerek egy családban sem jönne a világra.

Gondolkodjatok el, férfiak, apukák és leendő apukák!

Tara Scott: Picike

Amikor egy pilóta nősülésre adja a fejét, a legtöbbje fiú utódról ábrándozik, akár bevallja, akár nem, hiszen egy fiú viheti majd tovább ezt a különös szenvedélyt. Az én Apukám a ritka kivételt erősítette. Attól a pillanattól, hogy kiderült, pocaklakó vagyok, csak lányban tudott gondolkodni. Akkoriban, az ötvenes évek végén, nem volt még ultrahang, nem úgy, mint ma, amikor akár több dimenziós felvétel készülhet a születendő gyermekről. Azonban megmaradt a varázs, csak a születéskor derült ki, Évike, vagy Ádika született. Így Apukám is nagy izgalommal várta, hogy az áhított rózsaszín vagy a kék rugdalózót kell-e majd megvásárolnia? Amikor végre megláttam a napvilágot, hatalmas volt az öröme. Szegény, ha tudta volna! Mivel a népes családban én voltam a legkisebb, a Picike becenevet kaptam. Akkoriban a város, ahol ma is élek, úgy ötvenezer lakossal bírt. Kevesebb bölcsődével, óvodával, így az ezekben az intézményekben dolgozó gondozónők szinte közismertségnek örvendhettek. Ezért válhatott legendává akkoriban, hogy az Apukám mennyire szeretett engem. Anyukám, mint bölcsődei gondozónő nagyon helyesen mindig a koromnak megfelelően húzta meg a határait. Az Apu volt az, akinél nem voltak határok. Hogy ennek volt-e köszönhető, vagy nem, nem tudhatom, de hiába volt rajtam mindig a két szeme, szegénynek, akkor ért valami baj, amikor Ő vigyázott rám. Mert hiába lettem lány, ahogy Ő szerette volna, hét ördög bújt meg bennem. A házukhoz építve, az udvar felől nyári konyha állt, előtte téglával burkolt terület húzódott a szőlőlugasig. Nyár volt, és én az árnyékban, a fából

készült hintaszékemben hűsöltem. De ez nem volt elég szórakoztató, így felültem a háttámla tetejére. Lehettem három éves. Apukám, persze, azonnal rám szólt: „Picike, ülj vissza, mert le fogsz esni!” Szófogaadóan visszaültem, ám Apukám kis idő múlva látva, hogy szépen hintázom, felment a házba gyufáért. Erős dohányos volt. Picike csak erre várt. Természetesen azonnal a háttámlán teremtem, mire a hintaszék elfordult az egyenetlen téglaburkolaton, és én megtapasztalhattam a keménységét is. Az üvöltésemre Apukám kirohant a házból, talán ha egy percet töltött bent, s rémülten látta, hogy vérzik a szám, a fejem oldalán is vér szivárgott. Az utca elején laktunk, az SZTK épp az utcánkkal szemben volt; csak az úttesten és egy kis, parkosított területen kellett átmenni. Felnyalábolt, és rohant velem át az úttesten. Az orvos megnyugtatta, hogy nem tört el semmim, felületi sérüléseken kívül nincs komolyabb bajom. De biztonság kedvéért kaptam egy adag ló vérsavót, melynek hatása a tetanuszoltáséhoz hasonlított. Délután mentünk Anyám elé a bölcsődébe, én bekötött fejvel, itt-ott az akkor még csak fehér színben létező ragtapasszal beragasztva. Mint egy kis hadisérült, úgy néztem ki. Vannak gyerekek, akik tanulnak a hasonló esetekből. Én azonban nem ezek közé tartoztam. Fél év telhetett el, amikor szintén Apukámmal a bölcsődébe tartottunk Anyukám elé, de útközben kitérőt tettünk egy játszótérre, ahol a hinták és a homokozó mellett volt egy csoda. A sergő. Egy függőleges tengely köré épített fa korong, melyet kapaszkodók kötöttek össze a tengellyel. A kapaszkodók közé beállva lábbal lehetett azt hajtani. Remek játék volt. Felálltam a sergőre, és az egyik lábammal hajtani kezdtem. Apukám a lábfejét a fakorong széléhez nyomva fékezte a sebességet, míg rá nem akart gyújtani. Mivel azonban szél volt, el kellett fordulnia, így arra a pár másodpercre elfordult, lábát levéve a sergőről. Mire visszafordult volna azonban, én a salakburkolattal párhuzamosan repültem egy ideig, majd hasra szálltam, és egy ideig csúsztam, mint a repülőgép, ha nem nyílik ki a futóműve. Közben lehorzsolva a két térdem, könyököm, az orrom mellett egy csíkban, ami tele ment szintén salakkal. Miután az SZTK-ban kitisztították a salakot a sebeimből, az orvos közölte Apukámmal, hogy az orrom mel-

lett úgy tudná megtisztítani a salaktól, ha felválná. Ő azonban nem engedte az arcomat vágni, így bekötöztek, lekezelték az arcomat, amenynyire tudták, és a biztonság kedvéért kaptam egy tetanusz injekciót. Szegény Apám az orvos kérdésére, hogy két éven belül kaptam-e hasonló oltást, nemmel válaszolt, mert nem értett az ilyen dolgokhoz. Éjjelre negyven fok fölé emelkedett a lázam, és Anyám hiába próbált ki minden módszert, nem tudta lejjebb húzni. Az SZTK-ban az ügyeleten azt mondta az orvos, lehet imádkozni értem. Mivel én írom ezeket a sorokat, hát ezt is túléltem. A legborzasztóbb azonban mégis, ami szülővel történhet, ha eltűnik a gyermeke. Túl az előző két eseten és számtalan apróbbon, úgy öt éves lehettem, amikor egy nyári délután bújócskáztam a kertünkben, na kivel? Hát persze! Apukámmal. Az udvar meglehetősen zegzugos volt, fás fészerral, a hátsó kerítésnél végig orgonabokorral, bokrokkal teleülten, rengeteg búvóhelyet biztosítva. Azelőtt soha nem is merült fel bennem, de aznap találtam egy rést az orgonabokor tövében, ahol be tudtam bújni a bokor mögé. Apukám elkezdett keresni, amikor csöngettek. A szomszédunk kért pár perc segítséget, amit apukám hangosan kiáltott szét az udvarban. Tudta, hogy hallom, és azt is, hogy nem bújok elő, így átment. Én vártam egy ideig, de elunhattam magam, mert elaludtam. Apám keresett, és bár kiabált is, én azonban abból semmit nem hallottam. Szegény, bejárt minden ismert helyet, és a nem ismerteket, csak a bokor nem jutott eszébe, mivel az orgona olyan sűrű növény, fel sem merült benne, hogy ott lehetek. Miután otthon nem talált, felmerült benne, hogy talán elfelejtette bezárni a kaput. Esetleg utána indulhattam. Kiment az utcára, kiabálta a nevemet, és ahogy a szomszéd is kijött a hangjára, már ketten kerestek. Benéztek kapualjakba, embereket állítottak meg. Apukám elment a játékboltig, ami úgy 5-6 házra volt tőlünk a főutcán. Abban reménykedett, hogy a játékokat nézegetem, mert az oviból hazafelé mindig be kellett mennünk. De ott sem láttak, így visszafordult, majd az utcánk előtt tovább haladva a másik irányba ment, ahol a következő sarkon, meg egy cukrászda várt ránk hétvégén. A szomszédunk is tovább keresett. Közben Anyám hazaért, és mert nem talált senkit, megállt a lépcsőn, és kiabálta a nevemet, mire én felébred-

ve előkecmeregtem a bokor alól. Apukám is hazaért, és mivel, sajnos, akkoriban még nem volt mobiltelefon, egy cetlire akarta írni, hogy a rendőrségre ment bejelenteni, az eltűnésemet. Volt nagy öröm, amikor meglátott. De azért amikor felkapott, elsírta magát, amit én nem is értettem. Miért? Hiszen csak játszottunk.

Zsanna: Akinek életet adott, azt meg kell óvnia

Az imént olvasottak hatására döbbsen ülök a szálloda teraszán, kezemben kedvenc újságom legutolsó számával. Elöttem a medencében gyerekek lubickolnak önfeledten, kacagásuk és kiabálásuk messzire száll. Szüleik a medence partján a víz felé fordulva beszélgetnek, ne-hogy szem elől tévesszék csemetéjüket.

Gondolataim visszatérnek az imént olvasott cikkhez. „Egy szőke a barnák között” volt a fejezet címe. A történet önmagában is elég megrázó: egy - a háborúban erőszakból fogant lány vallomása - de amitől ez engem lebénített, az annak az egyetlen mondatnak a most megvilágosodott jelentése, amit a már tíz éve halott édesanyám válaszolt egy gyermekkoromban feltett kérdésemre. Emlékszem, vasárnap délután volt, kint ültünk a tanyánk előtt az óriási eperfa alatt, és a családi fotókat nézegetve - egy nyolc év körüli kisgyerek naivitásával - megkérdeztem anyukámat, hogy a nagyszüleimet és a tíz gyermeküket ábrázoló régi fotón „miért olyan csúnya a Józsi bácsi a többiek között?”

Édesanyám meglepődött a kérdésemtől, valószínűleg számára természetes volt, hogy a tíz testvér között a nyolcadiknak született nem szőke, kék szemű, hanem egy gyűrött arcú, kimondottan csúnya, fekete gyereke - leginkább talán a közelmúltban, Erdélyben látott cigányemberek arcvonásaival. Nekem viszont feltűnt, hogy ez az örökké durva és sikamlós vicceket mesélő, a munkát kerülő, mulatozni, muzsikálni viszont annál inkább szerető Józsi bácsi hogy válhatott mássá, mint a testvérei?

Anyukám ekkor rám nézett, és azt mondta:

- Tudod, amikor a mama Józsikával volt viselő, bejöttek a románok (értsd: az I. világháború alatt), és a mama nagyon megcsudált egy rus-

nya, szőrös talpú román katonát. Azt mondta nekünk, ettől született másmilyenek ez az egy fia.

Akkor én ezt a magyarázatot elfogadtam. De most - elolvasva ezt a cikket - belém hasított a felismerés, és számolni kezdtem: ez a nagybátyám épp az idő tájt fogant, amikor a román hadsereg egészen Budapestig behatolt az ország területére! És, ugye, azt a történelemkönyvekből is tudjuk, hogy a katonák nemcsak szexuális szükségletből, de a hódítás, az elnyomás szimbólumaként is sorra gyalázták meg mindkét háborúban az útba eső falvak lányait-asszonyait!

Istenem, milyen titkokat hordozhatott az én nagyanyám egészen haláláig? És mennyit tudott erről az én anyám? Vajon mit akart nekem elmesélni, mi volt a „majd ha egyszer nagy leszel, mondok én erről valamit” szavak mögött? Mert erre a beszélgetésre - emlékezetem szerint - soha nem került sor...

Véletlen? Józsi bácsi felesége nyolcszor volt terhes, nyolcszor szült életképtelen - nyúlszájú vagy farkas torkú - kisgyerekeket, akikből soha egyetlenegy sem hagyta el élve a kórházat. Sorsszerűség? Vagy egyszerűen nem örökíthette tovább a családon belül nagybátyám azt a gént, ami a többiektől annyira különbözővé tette?

Ahogy ott ültem, eszembe jutott egy közelmúltban olvasott könyv a Helliner-féle családállításról: egy terápiás módszer, amellyel a felmenők sorsának alakulását befolyásoló múltbeli pl. erőszakos cselekmények felkutathatók. Azon tűnődtem: lehet-e, szabad-e bolygatni a múltat? Vagy csak ügyelnünk kell arra, hogy a jövőben soha, semmilyen körülmények között ne kerülhessen sor ilyen rémséges tettekre? Hogy lányainknak és asszonyainknak soha többé, semmilyen náció férfitagjaitól ne kelljen ilyen megalázást elviselnie!

A ma olvasott újságcikkből idézek. „A falun kívül volt egy tanya, ahol nem volt szerencséje a háziasszonynak, őt leteperték a katonák, teherbe is esett tőlük. Megszületett a gyermek, aki hamarosan meg is halt...”

- sokan úgy gondolják, hogy nem véletlenül. Képzeld el, hogy mit érezhetett az anya, ha ránézett: gondolja, tudta szeretni? ...vajon tudta?

Ennek kapcsán eszembe jutott, anyukám egyszer azt mesélte Józsi bácsi feleségének:

- A mama mind a tíz gyereket nagyon szerette, de ha tehette, a Józsikának mindig kedvezett, mert az olyan más volt, és a többiek kevesebbet játszottak vele.

Én ezt régen nem értettem, és igazágtalannak éreztem a többiekkel szemben, mert - ahogy anyukám mesélte - Józsi mindig piszkálta őket, és kötekedett. Akkor meg minek védte meg a mama? - gondoltam akkor. Most viszont kezdtem megérteni...

Hangos gyereksírást hallok, visszazökkenek a mába: a medence partján egy mulatt kisfiút egy szőke kislány valószínűleg véletlenül fellökött. Édesanyja felkapja, dajkálja, vigasztalja... mert az anya már csak ilyen: akit ő szült, akinek életet adott, azt meg kell óvnia.

Diana Soto: Egy csillag születése

Tejútrendszer szőnyegén baljós köd terjeng
 Kivette hálóját a nagy semmi felett.
 A Mars legyint egyet. A porszemek pedig
 A sötét óceánban megfeneklenek.
 Az égitestek szikrázva lebbenek szét,
 Univerzum érzéki táncukat nézi,
 Ahogy a sűrű, csillagközi gázfelhő
 A bús gravitációt is megigézi.
 Dalban válnak eggyé növe sűrűségben,
 Míg kiteljesül szerelmük fúziója,
 A Hold meghatódva karolja a Földet,
 S a kisdednek a kozmosz lett takarója.
 Forogni kezd, és részévé válik az éjnek,
 A megtört felhőn törpeplanétát épít,
 Kiket a Jupiter-bolygók még lenéznek.
 Ledobja magáról fekete palástját,
 Nyújtózik, hogy egy mindenséget elérjen,
 S mikor angyalarca letekint a Földre,
 Csillaggá nő fel az emberek szemében.

PETRES KATALIN: KÖNYVAJÁNLÓ

Jártó Róza: Anya! Nézd, egy szép virág... c. kötetéhez

Jártó Rózát elsősorban prózáíróként ismerhettük meg, eddig három prózai könyve jelent meg, de ezzel a kötettel új oldalát fordítja olvasói felé. Már a cím is a megszokott egyszerűsége utal. Valóban, a versekben a mindennapi élet apró csodáinak felfedezése és szépsége köszön vissza. Öt alcím, azaz ciklus köré csoportosította tiszta csengésű, népies hangzású verseit, és ezek a cikluscímek is önmagukért beszélnek: *Jelek; Harcok harca; Anya! Nézd, egy szép virág...; Almafa; A veréb álma.* Hasonlóan prózájához most is az egyszerű, hétköznapi kisember érzésvilága csendül ki csodálatos költeményeiből. Az élményt fokozza a kötetrel együtt kiadott CD „Dallamokkal ölelt rímek” címmel, ahol Róza 17 versét Derkovats Gyula zenéjével más dimenzióban élvezhetjük. Mindenképp különleges ajándék számunkra Róza új kötete.

***

Bubrik Zseraldina: Elengedés című kötetéhez

Ha a kötet címadó novelláját olvassuk el először, azonnal Bubrik Zseraldina legfontosabb értékét ismerjük meg: az örök küzdelem vállalását a boldogságért és a megújulásért. Különösen találó a lufiszimbólum, és ahogy a költői képet végigviszi ebben a „gondolati lírában”. 2015 de-cemberében jelent meg, huszonhét novellát, hét mesét és huszonkét verset tartalmaz. Zseraldina prózájára kifejezetten a líraiság jellemző, meséi kedvesek és csattanósak, tömör verseiben a világ apró szépségeire, a szeretet és az egymásra figyelés fontosságára figyelmeztet. Zseraldina stílusa közvetlen, egyszerű, olyan, mintha éppen az olvasóval beszélgetne, vagy megszólítaná utazás vagy sétálás közben. Képei a természet szeretetéről és aprólékos megfigyeléséről árulkodnak, hiszen a Bükk csodái veszik őt körül. A könyv formája és terjedelme miatt kiváló társ lehet utazáshoz elgondolkodtató soraival. Minden korosztály számára kínál élményt és gazdagítja az olvasó lelkét.

***

KUTASI HORVÁTH KATALIN: KÖNYVAJÁNLÓ

M. Simon Katalin: *Ha eljön ideje* című kötetéhez

A költőnő válogatott verseit olvashatjuk, ha kézbe vesszük *Ha eljön az ideje* c. kötetét. Négy részből áll (Kell a szó!, Gondolatok, Szerelemidő, Üzenetek), s ezeket szép fényképek: fia, Adrian Magerusan természetfotói választják el egymástól.

Feltárja szülőföldjéhez való viszonyát, s jó érezni, milyen elfogult az anyanyelvével szemben. Felidézi őseit. Mindenhol barát veszi körbe: fa, zúgó szél, átlekesített kő a helytállás szimbólumaként, és sokat jelent neki a tücsök szava, „akit” egy kicsit saját alteregójának tart.

Nála képesek az árnyak is ölelkezni. A népdalok szimbolikáját és letisztult formáját idézik versei, s mintha onnan röppenne be újra és újra egy-egy madár. A költőnő megidézi az évszakokat, rábukkan a tiszta forrásokra, s ez is jelképes. Kifigyeli és átadja az erdő teremtésének titkát. Hisz az értelemben, a felsőbb gondviselésben.

***

M. Simon Katalin: *Megtisztulás* című kötetéhez

A kötet novellái mélyen megérintik az olvasó lelkét. Magukkal ragadnak, belefeledkeznek az ember a folyásukba. Közvetlen, bizalmas hangon mesélnek, együtt érzünk a szereplőikkel. Életképeket tárnak fel egy olyan világból, melyre még sokan emlékeznek, de melyet ennél is többen idegenül, talán hitetlenkedve szemlélnek, mert az utóbbi időkben annyira megváltoztak az erkölcsök, az emberi viszonyok és lehetőségek.

Egyénített sorsokat ismerünk meg az író nő választékos nyelvhasználata, a lírai módon feltárt lelki folyamatok, belső történések segítségével. Olykor balladisztikusak a novellák, csak érezzük, mi történhetett, a kihagyásos drámai szerkesztés is több helyen érezhető, jó értelemben feszültséget, várakozást kelt. A sorsot elkerülhetetlennek mutatják ezek az írások. Élet, születés, halál, tragédia, elfojtott szerelem, házasság jelenik meg bennük leginkább, s érdekes, ahogy tanúivá válunk annak, hogy éli meg az egyén azt, ami majd a történelemkönyvekbe kerül. Megtisztulunk mindannyian a történetek által.

MILLEI LAJOS:
ALKOTÓI KÖZELKÉP - KOVÁCS POPA DANIELA

Örömteli, lélekmelegítő ünnep, ha egy kimagasló kortársköltő alkotásmezején viruló szóvirágok festői látványába segíthetek betekintést nyerni a kedves olvasónak. Most ezt teszem felbuzduló lelkesedéssel, hiszen Kovács Popa Daniela verseiről nem lehet másként, mint felajzott lélekhúrú hangon beszélni. Egyedi, érzékeny kifejező lírája mellett szólnom kell a hazafias lelkületéről, a mindent és mindenkit átölelő szeretetéről, és az emberi lélekjóság, a jobbá válás megtestesült hitének eszmehordozásáról, mely minden versében a harsonák erejével szólal meg. A költőnő olyan kristálytisztán éli, álmódja és műveli a magyar nyelvet, hogy szinte hihetetlennek tűnik az, hogy nem magyar az anyanyelve. Amikor azt mondja a Szívzörej című versében: „Ma nem vetettek hurkot lépteimnek / se vágyindák, se dús sorsszövevények, / se folyondár-sírások. Ma csak éltem, / s végzetem szemébe merészen néztem.” - nehéz elhinni, hogy nem az anyatejjel szívta magába ezt a nyelvet.

- Mikor, milyen körülmények hatására jöttél Magyarországra?
- Alig múltam 18 éves, amikor egy barátom, aki tudta, hogy a vers az életem, elhozta nekem nyersfordításban Reményik Sándor Eredj, ha tudsz című versét. Földbe gyökerezett a lábam a gyönyörűségtől. Meggyőződésem, hogy a magyar az egyedüli nyelv a világon, melyben a szó szoros értelmében életre kel és formát ölt bármilyen gondolat, érzés. Lehet a többi nyelven körülfesteni, az érzéshez hasonló módon kifejezni magad, de úgy, mint magyarul, soha.
- Mi volt az a pillanat, esemény, sorsfordulat, ami bizonyossá tette benned, hogy lírarajzoló ceruzád örök időkig a kezéd végződésévé vált?
- Még írni sem tudtam, de már mondókákat, verseket szavaltam a buszon, villamoson, úton az óvoda felé. Az emberek megtapsoltak, biztatásuk melegséggel töltött el, de szavaim valódi értékét akkor még csak édesapám büszke tekintetében mérhettem. Aztán iskolába kezdtem járni, írni tanultam, már szavakká tudtam formálni a betűket, attól fogva csillapíthatatlanná vált az írás iránti szomjám.

- Tudom, hogy a közösség deformáló ereje sokszor megtaposta már a hátadat. Ezen emlékek fényében, miként élted meg tavaly a Kortárs Magyar Irodalomért - Verslista által neked adott díjat?
- Soha nem vágytam babérokra, nem a kitüntetés iránti vágy űzött, ha tollat ragadtam. Számomra nem létezik értékeesebb díj az olvasóim visszajelzésénél. Persze, örültem a tavalyi díjnak, de az sem el nem vesz, sem hozzá nem tesz a tehetségemhez, személyiségemhez. Szent meggyőződés, hogy nem a kitüntetés teszi a költőt költővé.
- Nem egy versedben forradalmi lelkesedéssel véded meg a csodásan csengő anyanyelvünket, szót emelsz a szleng beszédstílus versben történő elterjedése miatt, csattogó szókorbaccsal ostromozod azokat a kortárs költőinket, akik képtelenek a helyesírás szabályait betartva rímeket faragni. Mit üzensz ezeknek a szentségtörőknek, hiszen nem mindegy, hogy hogyan használjuk őseink szép és gazdag nyelvét?
- A központosítás nélküli versírás divatját Guillaume Apollinaire hozta be a francia költészetbe száz évvel ezelőtt, csak az ő verseinek a fordításai ismerték meg a magyar olvasótársadalmat. Feltűnő, hogy sem az ő magyar kortársai, sem a későbbi időben fellépő, nagy magyarok soha sem követték, csak most, a napjainkban jelentkező generáció kapta fel újra, s próbálja elhitetni, hogy a saját találmánya, és szerintem éppen az ismeret hiányát igyekszik vele leplezni. Sokan összetévesztik a szlenggel teletűzdelt verset a posztmodern költészettel. Azt hiszem, kivétel nélkül minden magyar olvasó szeretné érezni az olvasott vers hangsúlyát, hanglejtését, szünetét, ritmusát. Ha érti és érzi a vers lüktetését, olyan, mintha szívébe ültetnék pár szóvirágot lélekkertünkből. Ha csak üres, egybefüggő mondatok masszáját hintjük lábai elé, nem tud mit kezdeni velük, és meglehet, kiábrándultan fordul el az irodalomtól is. Az a „költő”, aki képes erre, szerény véleményem szerint nem tiszteli sem a versét, sem pedig az olvasóját.
- Köszönöm, hogy tiszta vizű forrásként csobogsz a lírára szomjazók serlegében, magam és az olvasók nevében ehhez a csobogáshoz kívánok Neked erőt, kitartást és fényben ragyogó boldogulást.
- Én köszönöm jó kívánságaidat, és a szeretetet, drága Lali!

***

**KUTASI HORVÁTH KATALIN:
ALKOTÓI KÖZELKÉP - DOBROSI ANDREA**

Dobrosi Andrea a Napvilág Íróklub honlapján lelkes amatőrnek nevezi magát, s az olvasóra bízta, hogy eldöntse, jól ír-e. Sok helyen olvashatjuk verseit a világhálón, és nem is akármilyeneket! Sok verslistás játékot megnyert, termékeny költő, gyakran bukkan fel a levelezőlistán a verseivel, néha prózáival is. Kiemelkedő színvonalú írásainak köszönhetően tavaly megkapta a Kortárs Magyar Irodalomért díjat. Nemrég elkészült verseinek válogatása is, az Irodalom Feketés Fehéren c. folyóirat 2015/1. száma az ő írásait tartalmazza.

Andreát először a Magyar Elektronikus Könyvtár Csendpelyhek című kötetéből ismertem meg egy kicsit alaposabban, melyben téli gyermekként kis pelyheket tár elének, s ezáltal □ ha figyelmesek vagyunk □ összeáll világunk hőszőnyege.

- *Mióta szórod verspelyhecskéidet, kedves Andi? Mi indított el a költészet felé?*

- Versimádatom ajándék a nagybetűs élettől. Mikor dolgozni kezdtem egy irodában, a telefonálgatások alatt firkálgattam ezt-azt, majd a hosszú körmondatokat figyelmesen meghallgatva, azzal párhuzamosan irkálni kezdtem. Azt hiszem, így kezdődött, bár találtam magamtól írást korábbról is, akkor még 17 éves voltam.

- *Mesélj egy kicsit a Holdpelyhekről is!*

- Egy általam megálmodott fórum a FB közösségi oldalon mindazoknak, akik hasonló indíttatást éreznek a versek, az irodalom kapcsán. 2013. június 17-én alakult. Jelenleg 85 tagja van. Saját vagy kortárs, ill. klasszikus verseket lehet beküldeni, de egy-egy videó, zene vagy idézet, prózarészlet is helyet kap.

- *Sok versedben feltárul a természet. Milyen viszonyban vagy vele?*

- Ezt most hallom először, de lehet, hogy így van. A természetről írni számomra élmény, hálás téma, ahogy az ünnepek, az állatok is. A szerelem már más, nem szívesen követem a csöpögős vonalat.

- *Egyedi módon közelítesz a témákhoz. Ha kell, szókimondó vagy. Mi az, ami a leginkább foglalkoztat?*

- Jelenleg beintett a múzsa, az a kis dacos. Időnként ezért prózáírásra adom a fejem, már csak a Verslistás pályázatok kapcsán is, s ha tehetem, részt veszek a különböző játékokon. Néha az aforizmák világa varázsol el, vagy egy-egy gondolatom vetem papírra csak úgy. Azt hiszem, szívesen írnék pár gyerekverset. Egyrészt, mert nehéz, kötött, másrészt imádom a lurkókat, akik talán még fogékonyabbak az ilyesmire a felnőtteknél.

- *A Poeten is megtaláljuk gondolataid, s megakad szemünk az andromeeda néven. Nyilván keresztneved is benne rejlik a szóban, de nem lehet nem észrevenni a szép mitológiai utalást, ráadásul egy látványos csillagkép is eszünkbe juthat róla...*

- Így van. Ez mind egyszerre. Ráadásul könnyen megjegyezhető, ami nem egy utolsó szempont.

- *Itt azt írod, hogy „Minden vers egy szeletnyi rejtély önmagunkból, s ha ez a misztikum a másikat megérinti, már megérte alkotni.” Mivel egészítenéd ki gyönyörű ars poeticádat? Mit jelent számodra írni?*

- Tegyen úgy mindenki, ahogy érez. Az úszó EB kapcsán hallottam, miszerint a sportolók mindent, azaz 100%-ot kihoztak magukból. Ennél többre nincs is szükség. Tenni kell, ahogy a szív diktál. Sosem akadtam fenn pl. azon, ha valakit abszolút nem érdekelt a költészet. Én meg nem vagyok sífutó, zenetörténész vagy tetováló művész. A lényeg, hogy amit csinálunk, abba beleadjunk apait-anyait.

- *Melyik a kedvenc versed? Van kedvenc versformád?*

- A Holdpelyh is azért jött létre, hogy mindenki a kedvencéből mazsolázzon. A versírás olyan, mint a főzés. Néha elrontjuk, túl sós, vagy csomós lett a rántás, a vers meg hemzseg a ragrímektől, vagy a nyelvtani hibáktól; máskor pedig a gasztronómia Olümposzát sikerül létrehozni, vagy a leírt szösszenet lesz „kapós” az irodalmi körökben.

Ami a versformát illeti, nincs kedvencem, de az is lehet, mindegyik az. Ezt meg a zenéhez tudnám hasonlítani. Van, hogy odavagyok a popért vagy a rockért, lehet, hogy soulra, funkra vágyom, aztán meg a ko-

molyzene is el tud varázsolni, s ha mérges vagyok, döngetem a metált ezerrel. Így vagyok a költészettel is. Szonett, haiku, tanka, limerick, vagy szabadvers, mindegy. Még az is előfordul, hogy az általam annyira szeretett rímeket is a sutba vágom, ha ahhoz van kedvem.

- *Azt kérdezed A versben, hogy mi a vers, s hogy ki dönti el, hogy az a vers milyen. „Csupán parádé /a sok kötet, fricska, hecc egy jó köteg, /vagy lelki táp, valósághoz dús köret.” Hogy viszonyulsz a kritikához?*

- Inkább csak viszonyulnék. Nemigen van. Természetesen a biztatás jól esik, de nem akarok elszállni. Tudom, hogy vannak hibáim, de mintha az udvariasság táptalajára léptem volna. Szerencsére azért vannak barátaim, akik - ápoló jelleggel - jól megmondják, ha valami nincs rendben, s ha egyezik a véleményünk, én készségesen elfogadom, hisz a jobbító szándék mindig értékelendő.

- *Megtaláltalak az Irodalmi Rádió „archívumában” is.*

- Mint ahogy a legtöbb hely, az Irodalmi Rádió is anyagiak kérdése, s ezt most nem engedhetem meg magamnak. Annak idején jónak tűnt, s talán az is, de én inkább a Verslistát érzem közel magamhoz, nem akarok többfelé kacsintgatni.

- *Itt-ott (a neten, az Irodalom Feketén-Fehéren c. kiadványban) láttam néhány fényképedet. Milyen szerepet tölt be életedben a fotózás?*

- De jó kérdés! Azt már mondták rám, hogy „rímbolond”, hát én ezt kiegészíteném a fotóbolond szóval. Szívesen kattintgatok. Régebben manuálisan űztem ezt a „sportot”, de a digitalizmus világában... Maradt a képszerkesztés, azt is imádom.

- *Jelenleg mi a legfontosabb számodra?*

- Szeretni. A kit és mit kérdőszavaknak nem tulajdonítok nagy jelentőséget.

....csak az él, ki szeret, / kinek virágillatot hoz a világ, /
kinek a szépség a lelkéből nyílik, / kitért karja a minden, az élete, /
amibe a gyűlölet nem fér bele, / szeretni fog a bölcsőtől a sírig. / Szív-
dobbanásod a kereszt alá add, / szeretni nem kínszenvedés: alázat!"

- *Köszönöm szépen körültekintő, őszinte válaszaidat, Andi!*

***

PETRES KATALIN:
ALKOTÓI KÖZELKÉP – JÁRTÓ RÓZA

Jártó Róza prózájában a hagyományos elbeszélőmód ízei köszönnek vissza a szókimondó problémák felvetése mellett. Róza abba a korosztályba tartozik, akik még az olvasásban lelték elsősorban örömeiket, hiszen 1950. január 2-án született, így tévé nem, de rádió is ritkán szórakoztathatta.

Szülei művelt emberek voltak, édesapja Ludovikát végzett, édesanyja polgáriban érettségizett 1942-ben, ez egyben tanítói oklevelet is adott. A második világháború után Magyarországon ez hátránynak számított, így Róza hat testvérével és szüleivel vidéken élt egy kis őrházban, mivel édesapja mozdonyfűtőként volt kénytelen dolgozni. Azonban a szülők szüntelenül tanították őket és szebbnél szebb műveket adtak a kezükbe: Verne-regényeket, Jókai-regényeket, Petőfit, Arany Jánost, Móra Ferencet, Móricz Zsigmondot, és mindezeket abban a háromforintos, olcsó kiadásban. Róza később inkább Hemingway tömör novelláit kedvelte, ami praktikus volt liba- vagy tehénpásztorkodás közben. Valójában édesanyja, az Erdélyben, Madéfalván született Jártó Anna ízes meséi ivódtak bele mélyen lelkébe. Ezért vette fel édesanyja családnevét, és használja írói névként - lánykori neve, a Varga Róza helyett. Saját bevallása szerint később igyekezett tompítani ezen a nyelvezeten, hogy ne legyen annyira szokatlan, bár - szerencsére és előnyére - átüt ez a hatás művein, különösen az elsők, a híressé vált *Töltött káposzta* című visszaemlékezésén.

A 2008. december 24-én papírra vetett megható történet, mint tudjuk, angolul is megjelent a Boundless című antológiában 2013-ban Adam Halamba és Artur Zbikowski lengyel, Gilberto Pereira brazil, Kay Lieker német, Luis Miquel Pereira Lopes portugál, Maria Kapsi görög, Petrus Gheorghe román alkotók munkáival együtt.

Róza 59. születésnapja előtt kezdett el írni, addig a pénzügyi munkája és tanulmányai kötötték le. (Mérlegképes könyvelő, pénzügyi tanácsadó, tájgazdálkodási mérnöki diploma marketing-pénzügy szakirányon.) 2009 tavaszán már egy kisregénye jelent meg: a *Bagoly őrs, vigyázz*, mely

nagy sikert aratott. 2010 után rendszeresen jelentek meg prózai alkotásai. Első verse /Jelek/ 2012 márciusában látott nyomdafestéket. Ebben az évben készült el a LoveNet Az internetes ismerkedés világa című regénye, ami rádöbbsentette, hogy irreálisan sok pénzt szednek el a kiadók az íróktól, s nem megtagadván pénzügyes tapasztalatát a bajt enyhítendő összefogott dr. Kovács Gyula nyugdíjas nyomdaipari mérnök barátjával és ismerősével, hogy megalapítsák a Róza & Julius Kiadót 2013-ban. Itt jelent meg azóta a LoveNet Az internetes ismerkedés világa című regény, a Golgoták és kisdedek című novelláskötet, az Anya! Nézd egy szép virág című verseskötet és üzlettársa nagy álma: két CD-lemez - Örökbecsűek sorozat Karácsony éjjelén és ebben a sorozatban a Dallamokkal ölelt rímek.

Kérdésemre, hogy miért kezdett el írni, Róza azt felelte, hogy egyszerűen „kibuggyant” belőle a gyermekkori élmény először a Töltött káposzta című elbeszélésben, majd később követte a többi emlék. „Valamiért már nem érdekelt tovább a pénzügyes voltam, csak az írás, és elsődlegesen, hogy a népes családommal együtt legyek. Ez minden mást megelőz, ahogy üzlettársamnál is, aki Derkovats néven „követi” el a komolyzenei feldolgozásait, nem kis sikerrel.”

Mindenképp fontosnak tartja, hogy emlékeit megörökítse, de gyakran kerekedik ki tolla alól olyan történet, amelyben a jelen nehézségeire és visszasságaira mutat rá nagy empátiával. Így korunk hű krónikását köszönthetjük az író nő személyében.

Jó egészséget és sok mély tartalmú mű megszületését kívánom Rózának.

***

Kiadó: Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr, Viza u. 4-6.

Tördelés: Vizuális Pedagógiai Műhely (<http://www.vpm.hu>)

Szerkesztő és nyelvi lektor: Sz. Gábor Ágnes (<http://www.iropult.hu>)

Főszerkesztő: Baranyai Attila

Szerkesztőség címe: 8263 Badacsonytördemic, Római út 84.

Elérhetőség: <http://www.kepzeldel.hu> - folyoirat@kepzeldel.hu

ISSN 1789-6479 (Nyomtatott) - ISSN 1789-6487 (Online)

---

*A Verslista honlapja:
<http://portal.verslista.hu>*

Auguste Renoir: A teraszon, 1881 (részlet)

---

*A Képzeld el... irodalmi folyóirat honlapja:
<http://www.kepzeldel.hu>*
